

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи сү уйахён 5-мёшёнченпе тухать

32 (8500) №

Юнкун, 2017 сұлхи сү (май) уйахён 3-мёшё

Хакё ирёлкё

Сур аки – 2017

Пёр ёмётпе – хиртен хире

Паян хёрү ёсри ёсчене аңланма пулать. Сурхи ака-сухана явапләха туйса хатёрленнёскер кёске хушәрах 13100 гектар синче сурхи уй-хир ёсёсем ирттерес тёллевлө. Вәл шутран 9500 гектар – суртрисем, 400 гектар – "иккёмөш сәкәр", 2000 гектар – пёр сұл үсекен курәксем, 1750 гектар – кукуруза, 105 гектар пахча симёс йышәнмалла.

Уйрәм хушаләхсен ёс планёсене пәхсан пахча симёсён ытларах пайне А. Толстовән хресчен (фермер) хушаләхёнче, КМК "Агро" тата "Герой" кооперативра акас-лартас шутлә. Сёр улмин ытларах пайне (200 гектар) "Ударник" хушаләх лартас ёмётлө. 1750 гектар кукурузәран 1200 гектарне тырәләх туса илме уйрәсчө. Ку енөпе кәсәл "Ударник" кооперативра (1000 гектар) "Бездна" чикёллө явапләхлә общество (200 гектар) ытларах ёслес тёллевлө.

Хёвел ашшипе, сурхи сұл вайёпе юртан тасалнә уй-хир паян хресчене сурхи ака-сухана чөнөт. Малашләхпа пурәнакана тәри юрри те сывәрма памасть. Сәпла вара хресчен черетлө ака-сухана тухрө. Аңа тулли вай-халпа күлөнсе пысәк пахаләхлә, технологипе килешүүлө ирттересси – сёр ёсчөнөн умри тёллевө.

Уяр кунән кашни сехечөпе туллин усә курса хресчен сур акине пур енлө хатёрленсө кётсе илчө. Вәхәтра пурнәсланә ёс кәна сур акире йөркеллө ёлкерсе пыма ирөк парать. Сәкна аңланакан сёр ёсчөнө паха вәхәтпа туллин усә курма тәрәшат. Ёсө сиччө висө хатёрленни паян хире тухсан та мал ёмётлө тәрәшат: уй-хир ёсёсен планөпе маларах паллашнәскер кашни ёс тёлне пөлет вәл. Хәйне шаннине вәхәтра пурнәс-лассишён хёвелпе тан хире тухса таврана қәс сөмө пусиччене трактор штурвалө умөнчө вәл.

Ёнер, сү уйахён 2-мёшёнчө, "Оринино" ял хушаләх производство кооперативөн ёсчөнөсем сурхи уй-хир ёсёсене малалла тәсрөс. Тәватә механизатор хәйсене шанса панә тракторсемпе кёрхи культурәсене апатлантарса пөтерессипе тәрәшрө. 34-мөш сур акине хутшәнакан Владимир Филиппов (пёрремөш сән үкерчөкөре) сёртме сухи тунә пусәра нүрөк тытса хәварассипе ёслетчө.

– Сур акире вәхәтра нүрөк тытса хәварни – пулас тухәсән төп никёсө. Сәвәнпа та ку ёсө пурнәс-лассине сёр ёсчөнө пысәк тимлөх уйрәт. Эпир те сәпла тәватпәр. Сёртме пуссине тухиччен нумай сұл үсекен курәксен аниче сурелессипе тимлерөм. 56 гектар сичи

ёсө кёске вәхәтра вёслерөм, – кәшт канма чарәннә вәхәтра каласа пачө Владимир Виссарионович.

Унән сәмахөсене Пилеш варөнчө (уй ячө) акма сёр хатёрленен, пёр вәхәтрах инженер ёсөне пурнәс-лакан Вадим Васильев (иккёмөш сән үкерчөкөре) малалла тәсрө.

– Сур акине вәхәтра ирттересси – паян кашни хресчен умөнчи тёллев. Эпир те аңа иккёмөш вярәна хәвармастпәр. Тёллевлө ёсленине кура паян пёр сөмьери пек тәван уй-хире черетлө сур акине тухрәмәр. Аңа паха ирттерме хушаләхра ака кондицине тивөстөрөкөн вәрләх, сөрмелли-сунтар-малли материал сителөклө. Ял хушаләх техникине те ёсө тухма юсаса ситертөмөр. Ёс условийөсем кашниншөнөх паллә. Сәвәнпа та тухәслә ёслеме кәмәл пысәк, – терө нумай сұл хушаләхра инженерта ёслөкөн Вадим Владимирович.

"Оринино" хушаләхран "Герой" кооператива ситрөмөр. Кунта апатлантарнә тата нүрөк тытса хәварнә уй-хирсем пёр тикөс вуртасчө. "Свобода" пөрлөшүүлө хушаләхра та сур аки валли хатёрлесе ситернө пусәсем кашмашемпе сатракассисем алә усмасәр ёсленине сирөплетөсчө. Е. Андреев ячөпе хисөплөкөн хушаләхра та паян иртен пусласа сөм сёрлөччөнөх хирте 5 "хурсә ут" канма пөлмесөр ёслет.

– Ёс вайө ситет. Нумай сұл үсекен курәксен пуссисенчө нүрөк тытса хәвартәмәр. Кёске вәхәтрах 400 гектар ытла лаптәк синчө кёрхи тул пуссине апатлантарса нүрөк тытрәмәр. Паян хирте 5 трактор ёслет: 4-шө сывәх вәхәтрах нүрөк тытассине вёслесе пырать, Т-150

трактор вара акма сёр хатёрлет, – терө кёске каласура кооператив ертүси В. Семенов.

Хушаләхсенчө тулли хәватпа ёслеме условисем сителөклө.

Апла пулсан сур аки ёсёсене кёске вәхәтра вёслесси те – пурнәслан-малли тёллев.

А. БЕЛОВ.
Автор сән үкерчөкөсем.

Республикәра

ВСМ тәвассин ыйтәвөпе

Пуйәссем пысәк хәвәртләхпа суремелли "Мускав – Хусан" магистраль пирөн республика, вәл шутра пирөн район тәрәх та иртессине пөлетпөр. Трасса вәрәмәшө республике 115 километрпа, вәл шутра пирөн район территориянчө 22,15 километрпа танлашат. Магистрале 2018 сұлхи висөсөмөш кварталта тума тытәнма паләртасчө.

Сәк кунсенчө "РЖД" ОАО пөрремөш вице-президентчө А. Мишарин, республика Пусләхө М. Игнатьев тата ытти яваплә ёсчөн хутшәнни-пе станци пулмалли вурәнпа – Шупашкар районөнчи Сурмапус ял тәрәхөн территориянчө вярәна тухса канашлу ирттернө. Магистрале тата станци комплексне тәвассипе сыхәннә ыйтусене сүтсе явнә сөре район администрацийөн пусләхө Р. Тимофеев та хутшәннә.

"Хәрушләхсәр кустәрма"

Шкул ачисем сұлсем синчө инкөке лекөссине чакарасси хальхи вәхәтра пөлтөрөшлө ыйтусенчөн пөри шутланат. Муркаш шкулө вара республикән "Пөрле эпир сұл сичи хәрушсәрләхшән" проектне пурнәсә көртөссипе пилот площадка пулса тәрәт. Сәвна май Муркаш шкулөнчө республика конкурсөн районти "Хәрушләхсәр кустәрма" тапхәрне ирттернө. Аңа йөркөлекөнөсем – ГИБДД районти пайө, район администрацийөн вөрөнү, сәмрәксен политикин тата физкультурәпа спорт пайө. Конкурса сұл-йөр инспекторөсен 14 команди хутшәннә. Малти прилә вярәнсене Муркаш, Шурча тата Калайкасси шкулөсен командисем йышәннә.

Символсен кунө ячөпе

Чәваш Республикын патшаләх символөсен кунне туса хунәранпа қәсәл 25 сұл ситрө. Сәвна халалласа районти Культура суртөнчө выставка йөркөлөнө. Выставкәна хәйсөн ёсёсене тәрәтисем хушшинчө районти вөрөнү организацийөнчө вөрөнөкөнөсем те, культура учреждениөсенчө ёслөкөнөсем те пур. Чәваш Республикын патшаләх ялавө, гербө тата гимнө – республикәра пурәнакан мөнпур граждана пөрлөштерсе тата пөтөсөтерсе тәрәкан символсем. Сәкна выставкәри ёсчөнчө аңлән сүтатнә.

Юбилей номерө

Паян район тантәшөн – районти "Сөнтөрү ялавө" хаҗатән 8500-мөш номерө пичетленсө тухрө. Унән пөрремөш номерө 1944 сұлхи майән 5-мөшөнчө "Колхозник сасси" ятпа кун сүти курнә. Муркаш район хаҗачөн пөрремөш редакторө Куславкка район сынни Ф.И. Малышкин пулнә. Малтанхи сұлсенчө хаҗата редакторпа яваплә секретарь туса хатёрленө. Вәл ун чухне эрнере пёр хут 1200 экзөмплярпа пичетленнө.

В. ШАПОШНИКОВ
хатёрленө.

